

El sobiranisme quebequès recupera aire

El Canadà viu una crisi política sense precedents. A principi de desembre el primer ministre, Stephen Harper, líder del Partit Conservador, va salvar el coll amb una jugada mai vista en la història d'aquest país. Harper va demanar a la governadora general del Canadà, Michaëlle Jean, la suspensió temporal del parlament federal per tal d'evitar una moció de censura que l'oposició havia demanat i que, amb tota seguretat, hauria reeixit. La governadora general, que actua com a cap d'estat en nom de la reina d'Anglaterra i té determinats poders, va accedir a la petició del cap de govern. Harper, però, haurà de presentar uns nous pressupostos al parlament el dia 27 de gener, quan es reobri el parlament, i intentar convèncer l'oposició per continuar governant. De fet, fou precisament la proposta engegada per Harper per afrontar la crisi econòmica mundial allò que va provocar que la resta de partits fessin un front comú per presentar la moció de censura.

La jugada del primer ministre va ser criticada per les tres formacions que formen l'oposició, que van coincidir a acusar Harper d'haver preferit "fugir" del parlament per evitar una derrota en una moció de censura. Stéphane Dion, líder del Partit Liberal (PLC) va remarcar que "per primera vegada a la història del Canadà, el primer ministre ha sortit corrents del parlament". Al seu torn, el cap del Nou Partit Demòcrata (NPD), Jack Layton, va acusar Harper de perseguir només el seu interès personal i intentar salvar el càrrec. "Harper intenta posar un pany al parlament de manera que les persones electes no puguin parlar", va declarar el líder dels Nous Demòcrates. Aquesta situació s'ha produït quan només fa dos mesos que el Partit Conservador va guanyar les eleccions generals del Canadà, el dia 14 d'octubre. Stephen Harper va ser reelegit com a primer ministre, tot i que, amb només 143 escons, va haver de formar un govern en minoria. En aquest moment, la suma

Els sobiranistes del Quebec tenen un paper clau en la crisi política que viu el Canadà, sobretot si finalment l'oposició hi forma un govern de coalició. A més, el Partit Quebequès torna a ser la segona força política del parlament, després de les eleccions que hi van tenir lloc la setmana passada.

dels 77 escons del Partit Liberal, els 49 del Bloc Quebequès i els 37 dels Nous Demòcrates supera la força dels conservadors al parlament.

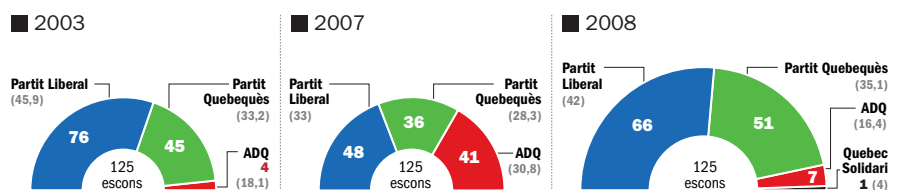
Per tot plegat, els sobiranistes quebequesos consideren que poden fer un paper fonamental en aquesta situació i obtenir-ne algun benefici. Pauline Marois, cap del Partit Quebequès (PQ), va assenyalar que la crisi del govern federal és una prova que el Quebec ha de separar-se del Canadà. Així i tot, el Bloc Quebequès, el partit dels sobiranistes al Canadà, està disposat a donar suport a un possible

govern de coalició format pel Partit Liberal i pel Nou Partit Demòcrata, tot esperant de rebre algunes contrapartides en canvi. Tal com assenyala Marois, la formació d'una coalició permetria de restablir el programa de transferència d'impostos entre les regions que el primer ministre Harper va retallar i que aportaria mil milions de dòlars canadencs al Quebec. Val a dir que entre les principals reclamacions dels sobiranistes quebequesos hi ha la de resoldre el dèficit fiscal entre les diverses regions canadenques. Al seu torn, Gilles Duceppe, cap del Bloc Quebequès al parlament federal, va prometre de fer tant com pogués perquè el Quebec aconseguís de "desprendre's d'Stephen Harper". Segons Duceppe, un govern de coalició donaria un impuls als interessos del Quebec i faria avançar la idea de la sobirania.

Ales al sobiranisme. La creença que la crisi del govern canadenc pot tornar a donar ales al sobiranisme quebequès té, fet i fet, fonaments històrics. El 1987, quan feia set anys que el Partit Quebequès, quan era al govern, havia organitzat el primer dels dos referèndums per la independència, el Canadà va engegar un projecte de reforma constitucional, de resultes de l'anomenat acord del llac Meech, que tenia per objectiu que el Quebec acceptés la constitució canadenca. La crisi política que va seguir la negociació i el fracàs d'aquell projecte va fer que el 1991 el suport a la sobirania del Quebec a les enquestes arribés al 64%.

Evolució de les eleccions al Quebec

Escons i, entre parèntesis, percentatge de vot

Font: EL TEMPS

Pauline Marois, cap del Partit Quebequès, saluda els seus simpatitzants en ser nomenada líder de la formació, el juny de l'any passat.

D'una manera semblant, l'anomenat *escàndol de les comandites*, que va esclatar l'any 2004 quan es descobrí que el govern canadenc havia utilitzat fons públics per fer propaganda sobre la unitat del Canadà i a favor del no al referèndum del Quebec de l'any 1995, va fer pujar també els índexs de suport a la sobirania. De totes formes, val a dir també que el suport del Bloc Quebequès a un possible govern de coalició encapçalat per Stéphane Dion implicava una contradicció dins les files sobiranistes, perquè Dion, en el temps que fou ministre del govern de Jean Chrétien, va ser el responsable d'una llei sobre referèndums que pretenia posar condicionaments legals a una eventual separació del Quebec.

Per a acabar-ho d'adobar, les eleccions anticipades que van tenir lloc al Quebec el dilluns dia 8 de desembre corroboren la idea que el sobiranisme torna a treure pit. El primer ministre quebequès, el liberal Jean Charest, va convocar-les després d'un any de govern en minoria amb el pretext que necessitava una majoria més àmplia per a poder acomplir els seus projectes. La formació del primer ministre va obtenir 66 escons dels 125 que té el parlament quebequès i, d'aquesta forma, va assolir l'objectiu de la majoria absoluta. Ara bé, els sobiranistes quebequesos també van sortir molt beneficiats d'aquestes eleccions, fins al punt que Pauline Marois, cap del Partit Quebequès, va convertir el

resultat obtingut en gairebé una victòria: el PQ ha tornat a convertir-se en la primera força de l'oposició, en recuperar el segon lloc en el rànquing electoral que havia perdut el 2007. El PQ, de fet, va obtenir 51 escons, 15 més dels que tenia, i va recuperar el nivell de fa deu anys. Aquest resultat ha estat interpretat com una *victòria moral* dels sobiranistes quebequesos, ja que els darrers mesos han viscut un procés de transformació, apostant per una *revolució tranquil·la*: després dels mals resultats obtinguts el 2007, que van relegar el PQ a la tercera posició, Marois va substituir André Boisclair amb la idea de deixar la convocatòria d'un tercer referèndum en un segon terme.

Les Primeres Nacions es revoltent

El Partit Quebequès no és l'únic que reclama la sobirania al Canadà. A final del mes de novembre passat, l'Assemblea de les Primeres Nacions del Quebec va anunciar que preparava una declaració unilateral de sobirania sobre el territori que ocupen. Les Primeres Nacions és el terme amb que al Canadà es denominen els pobles indígenes o autòctons, com ara els *mohawk* o els hurons, i que inclou també els esquimals (inuits) o les persones d'ascendència mixta (*métis*), és a dir, que tenen origen indígena mesclat amb francès, anglès o escocès. Els líders dels consells que conformen aquesta assemblea han amenaçat el primer ministre del Quebec, el liberal Jean Charest, d'organitzar manifestacions i talls de carreteres si els governs canadenc i quebequès continuen sense escoltar-ne les reivindicacions amb relació al reconeixement territorial de les Primeres Nacions. Els líders d'aquesta assemblea han anunciat també que la declaració de sobirania anirà acompanyada d'un pla per portar-la a la pràctica i que es desplegarà els tres mesos vinents.

El gran perjudicat de les eleccions al Quebec fou Mario Dumont, cap d'Acció Democràtica, un partit nacionalista que ha renunciat a la sobirania i a la convocatòria de cap més referèndum per la independència. Els *adeqüistes* van passar dels 41 escons obtinguts el 2007 a només 7, cosa que va obligar Dumont, que havia estat la gran revelació de les eleccions d'ara fa un any, a presentar la dimissió hores després de la desfeta.

Crítiques als liberals. En el context de la crisi de govern al Canadà, el primer ministre Stephen Harper va aprofitar l'acord dels partits de l'oposició, i sobretot el suport del Bloc Quebequès a la coalició de govern,

per carregar contra el liberal Stephane Dion. El primer ministre va acusar el cap de l'oposició de deixar el Canadà en mans dels sobiranistes del Quebec. "En moments com aquests, una coalició amb separatistes no pot ajudar el Canadà", va afirmar Harper en un missatge televisat el dia abans de suspendre el parlament. De fet, tan bon punt es va anunciar l'acord entre les forces de l'oposició, el Partit Conservador va engegar una campanya publicitària a través de la televisió, la ràdio i internet per explicar els mals que, a parer seu, comportaria un govern de coalició. Els líders de l'oposició no dubten que el primer ministre jugarà fort aquesta carta per tal de convèncer l'opinió pública abans del 27 de

gener. En aquest sentit, el líder dels sobiranistes quebequesos al parlament federal, Gilles Duceppe, es va mostrar convençut que Harper utilitzarà les setmanes que resten fins a la reobertura del parlament per "intentar enganyar els canadencs". En qualsevol cas, les tres formacions de l'oposició consideren que Harper haurà de fer un miracle si vol mantenir-se al poder quan presenti els nous pressupostos. En cas contrari, la governadora general, Michaëlle Jean, haurà de decidir si es convoquen eleccions anticipades o si encarrega la formació d'un nou govern a la coalició de liberals i nous demòcrates.

Tanmateix, la formació d'una coalició de govern podria quedar en lletra morta. Abans de segellar-se l'acord entre les forces de l'oposició, els mals resultats de les eleccions del mes d'octubre passat ja havien motivat que el Partit Liberal decidís de substituir el seu líder, Stephane Dion, a partir del mes de maig vinent. Això no obstant, la jugada de Stephen Harper ha precipitat les coses. El fracàs de l'intent de crear un govern de coalició, agreujat per les divisions internes a l'entorn d'aquesta qüestió, van motivar que la setmana passada Stephane Dion presentés la renúncia. A partir d'ara, s'obre un procés dins el Partit Liberal, que culminarà el mes de maig, per escollir un nou líder. El més ben situat és, ara per ara, Michael Ignatieff, que ja ha deixat clar que la formació d'un govern de coalició amb els nous demòcrates no és cap prioritat. Així, mentre els líders del Bloc Quebequès i del Nou Partit Demòcrata, Gilles Duceppe i Jack Layton, van declarar que la retirada de Dion no alterava els seus plans per a la formació d'un govern de coalició, Ignatieff va dir que Harper podria evitar una moció de censura si el dia 27 de gener presentés uns pressupostos que estiguessin a l'alçada de l'interès general. Per tant, si el primer ministre Harper no reïx a convèncer els partits de l'oposició i, a la vegada, aquests no es posen finalment d'acord sobre la formació d'una coalició, el Canadà no tindrà més remei que tornar a convocar eleccions per a superar aquesta crisi.

Xevi Camprubí